

**Kiruna kommun
Kommunfullmäktige**

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga från PwC som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller verksamheten. De ansvarar också för att det finns tillräcklig intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag och de mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för år 2019".

Vi bedömer sammantaget att styrelsen och nämnderna har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas, undantaget kultur- och utbildningsnämnden, interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige tidigare uppställt. För år 2019 har beslut om verksamhetsmässiga mål beslutats först i november 2019 i policyn för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv. Dessa mål utvärderas inte i årsredovisningen för år 2019. I årsredovisningen görs istället en samlad bedömning av nämndernas måluppfyllelse och att god ekonomisk hushållning i det verksamhetsmässiga perspektivet till stor del uppnås. Vi kan, utifrån årsredovisningens återrapportering, dock inte bedöma huruvida verksamhetsmålen är förenliga med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi riktar kritik mot kommunstyrelsen utifrån att det inte har beslutats om en verksamhetsplan för år 2019 innehållandes såväl finansiella mål som verksamhetsmässiga mål avseende god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen har inte heller beslutat om verksamhetsplan för styrelsens ansvarsområden. Vi ser vidare brister i det systematiska utövandet av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna.

Vi riktar kritik mot kultur- och utbildningsnämnden utifrån uppvisade brister i hanteringen av nämndens protokoll. Hanteringen har inte skett ändamålsenligt, och nämnden har haft brister vad gäller den interna kontrollen inom området.

Vi tillstyrker, trots ovan riktad kritik, att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för år 2019.

Kiruna kommun 2020-03-25

Ann-Kristin Nilsson

Sigurd Pekkari

Roger Aitomäki

Gunilla Kangas

Sören Sidér

Bilagor

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

- Revisorernas redogörelse
- Förteckning över de sakkunnigas rapport
- Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen
- Revisionsberättelser från de kommunala bolagen

Kiruna kommun Kommunfullmäktige

Revisorernas redogörelse för år 2019

Den årliga grundläggande granskningen av **styrelsens och nämndernas ansvarsutövande** har genomförts genom att löpande under året följa nämndernas verksamhet bl.a. via protokoll samt i samband med granskningen av delårsrapporten. Bedömning av ansvarsutövandet har skett dels utifrån en översiktlig protokoll- och dokumentationsgranskning med ett antal skilda kontrollmoment, dels utifrån diskussion med respektive nämnd/styrelse.

Vår bedömning är att det under år 2019 funnits brister gällande styrning, uppföljning och kontroll avseende verksamhetsmässiga mål med bäring på god ekonomisk hushållning. Det saknas en av Kommunfullmäktige beslutad verksamhetsplan för år 2019 för Kiruna kommun. Verksamhetsmässiga mål avseende god ekonomisk hushållning har beslutats i november 2019 i samband med antagande av *Policy för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR)*.

2019 års grundläggande granskning visar att tre nämnder delvis bedrivit en ändamålsenlig verksamhet: kommunstyrelsen, kultur- och utbildningsnämnden samt socialnämnden. Vidare visar granskningen att fyra nämnder delvis har bedrivit en förvaltning med tillräcklig ekonomisk effektivitet, baserat på att nämnderna redovisar underskott mot budget. Detta gäller kommunstyrelsen, kultur- och utbildningsnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden. Slutligen visar granskningen att fyra nämnder delvis haft en tillräcklig intern kontroll under 2019: kommunstyrelsen, kultur- och utbildningsnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden.

I samband med den grundläggande granskningen har noterats att kultur- och utbildningsnämnden inte haft en ändamålsenlig protokollshantering under år 2019. Nämnden har inte säkerställt att protokoll justeras och anslås i enlighet med kommunallagen. Revisionen har noterat att protokollen för nämndens sammanträden i november och december år 2019 har anslagits först i februari respektive mars år 2020.

Vår bedömning är att **E-nämnden** har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av de **fördjupade granskningar** vi genomfört visar bland annat följande:

- I granskningen av **upphandlingsverksamheten inom kommunkoncernen** är vår sammantagna bedömning att kommunstyrelsens hantering av upphandlingar ej är ändamålsenlig samt att de kommunala bolagens hantering av upphandling inte är helt ändamålsenlig. Vår bedömning baserar sig på att eftersom justeringar inte gjorts sedan 1998 avseende *Reglemente för inköpsdelegerade jämte lokala anvisningar för anskaffning av varor och tjänster inom Kiruna kommuns förvaltningar* så indikerar detta brister i ansvar och ägarskap för dokumenten. Kommunfullmäktige har vidare beslutat om en inköspolicy samt riktlinjer för direktupphandling. Dock visar vår granskning på brister i implementering och efterlevnad, t.ex. har inte nämnder/förvaltningar utsedda kontaktpersoner i enlighet med policyn och det finns brister i efterlevnad gällande dokumentation av direktupphandlingar.

Det saknas utsedda kontaktpersoner för upphandling ute på förvaltningarna och det saknas ett kommungemensamt forum för upphandlingsfrågor. Vår bedömning är att det finns brister i den interna kontrollen gällande upphandling utifrån att styrdokument inte uppdateras samt att beslutade styrdokument inte efterlevs. Det saknas vidare dokumenterade kommunövergripande samt förvaltnings specifika rutiner och stödmaterial för upphandling.

- I granskningen av **likvärdig skola** är den sammantagna revisionella bedömningen att kultur- och utbildningsnämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan och att nämndens interna kontroll inom området inte är helt tillräcklig.

Bedömningen görs utifrån följande kontrollmål:

- Vi bedömer att det delvis finns fastställda mål, riktlinjer och rutiner inom området.
 - Vi bedömer att fastställda mål och planer delvis tillämpas på avsett vis.
 - Vi bedömer att det finns oskäliga skillnader mellan skolorna eller eleverna.
 - Vi bedömer att det delvis görs dokumenterade uppföljningar och analyser som redovisas för Kultur- och utbildningsnämnden.
 - Vi bedömer att Kultur- och utbildningsnämnden delvis vidtar adekvata åtgärder vid bristande likvärdighet.
- I förstudien hot och våld mot anställda och förtroendevalda gjordes den sammantagna revisionella bedömningen är att det i dagsläget inte föreligger behov av en fördjupad granskning inom området. Det beror på att vi i förstudien funnit ett antal brister inom området och utifrån detta lämnat ett flertal rekommendationer. Det pågår ett utvecklingsarbete i kommunen.

I övrigt baseras bedömningen på framförallt följande iakttagelser:

- Det finns brister inom det förebyggande arbetet inom hot och våld, inklusive avsaknad av ett systematiskt arbete med riskanalyser. På förvaltningsnivå finns det i varierad grad rutiner och riktlinjer i tillräcklig omfattning.
- Det saknas underlag som beskriver rutiner, åtgärder och uppföljning för förtroendevalda inom hot och våld.
- Det saknas ett systematiskt arbete kring att fånga upp, åtgärda och följa upp incidenter inom hot och våld i kommunen. Gemensam statistik saknas.
- Det pågår ett arbete med att dels implementera den policy som antagits 2019, vilket även inkluderar kommungemensamma riktlinjer, arbete och ansvar i skyddskommittéer och den centrala arbetsmiljökommittén samt utbildning inom hot och våld.

Kommunrevisionen har för avsikt att under 2020 göra en uppföljning av att de påtalade bristerna har åtgärdats.

- I den **uppföljande granskning avseende avvikelshantering** var vår sammantagna revisionella bedömning att socialnämnden delvis har vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma tillrätta med de brister som framkom i 2017 års granskning av avvikelshantering och förbättringsarbete inom äldreomsorgen.

Vi baserar vår bedömning på följande:

- Socialnämnden har beslutat att anta förvaltningens vidtagna åtgärder. Åtgärderna bedöms som adekvata utifrån de brister som uppdagades.

- Vidtagna åtgärder bedöms ge förutsättningar för en ändamålsenlig avvikelshantering och förbättringsarbete, men vi inte kan styrka att nämnden systematiskt tar del av uppföljning för att säkerställa att beslutade åtgärder genomförs. Detta gäller särskilt tillämpning av rutiner och system avseende avvikelshantering, samt gällande uppföljning av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete.
- Vid granskningen av **personal- och kompetensförsörjning inom kultur- och utbildningsnämnden** gjordes bedömningen att kultur- och utbildningsnämnden delvis har säkerställt att det bedrivs ett ändamålsenligt arbete med personal- och kompetensförsörjning.

Bedömningen baserades på:

- Vi bedömer att den strategiska styrningen i form av mål och planer är tillräcklig.
- Vi bedömer att fastställda mål och planer delvis tillämpas på avsett vis.
- Vi bedömer att det delvis har vidtagits tillräckliga åtgärder för att nå måluppfyllelse.
- Vid granskningen av **kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna** gjordes bedömningen att uppsiktsplikten inte är helt tillräcklig och ändamålsenlig. Vår bedömning baserar sig på att det saknas en samlad dokumentation och beskrivning av utöandet av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Det finns system för styrning och uppföljning i kommunen, vilket beskrivs i budgetdirektiv samt policy för god ekonomisk hushållning, vi saknar dock en samlad dokumentation och beskrivning av kommunens styrmodell.

Vi ser brister i efterlevnad av beslutade styrdokument. För år 2019 har styrning och uppföljning utgått från dokumentet *Allians för utveckling och tillväxt* samt 2018års beslutade målsättningar. Fastställda budgetar i styrelse och nämnder har beslutats i sent skede. Kommunstyrelsens uppföljning och rapportering, avseende frekvens och omfattning, sker i enlighet med reglemente och budgetdirektiv.

Styrelse och nämnder har beslutat om internkontrollplaner i enlighet med reglementet för intern kontroll samt även följt upp beslutade internkontrollplaner. I flera fall har dock detta ej skett i enlighet med i reglementet angivna tidsramar. Det pågår vidare en översyn av nuvarande reglemente, bl.a. i syfte att ytterligare stärka kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Vi ser att kommunstyrelsens agerat aktivt inom ramen för uppsiktsplikten med anledning av de prognostiserade underskotten i kultur- och utbildningsnämnden samt socialnämnden. Detta genom direkta uppdrag till nämnderna om att inkomma med åtgärder för en ekonomi i balans samt beslut om anställningsstopp. Vidare har även *policy för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR)* reviderats under året samt en översyn av organisationen gjorts i syfte att förbättra styrning och ledning.

- Granskningen av **barn- och ungdomspsykiatrins samverkan med Kiruna kommuns socialtjänst och skola** visar att samverkan mellan Region Norrbotten och Kiruna kommun bedrivs på ett **delvis ändamålsenligt sätt samt att den interna kontrollen inte är tillräcklig.**

Vår bedömning baserar sig på nedanstående iakttagelser:

- Det finns en tydlig struktur för övergripande samverkan på politisk nivå och tjänstemannanivå samt tydligt formulerade uppdrag. Dock har samverkansmöten på lokal nivå endast skett sporadiskt under år 2019 men återupptagits under år 2020.
- Det finns en övergripande målsättning för samverkan, dock saknas nedbrutna mål och mätetal som gör det möjligt att följa upp och utvärdera samverkan.

- Det finns inarbetade arbetssätt, kontaktvägar och rutinbeskrivningar för samverkan på individnivå. Dessa är i hög grad kända bland berörd personal.
 - Det finns en tydlig reglering i överenskommelsen vilken målgrupp som avses, vilket också till övervägande delen framhålls i intervjuerna.
 - Det sker ingen uppföljning av målsättningarna då fastställda mål för samverkan saknas. Det framgår inte om den interna kontrollen omfattar samverkan, vilket innebär att det är svårt att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.
 - Det sker ingen systematisk uppföljning av genomförda insatser på individnivå.
 - Det sker ingen utvärdering och redovisning till huvudmännen med fokus på utveckling av formerna för samverkan.
- Granskningen av **kommunens delårsrapport 2019**. I kommunallagen (2017:725) 16 § 2 stycket framgår att styrelsen inom två månader efter utgången av den period av räkenskapsåret som delårsrapporten omfattar ska överlämna delårsrapporten till fullmäktige och revisorer. Vi vill upplysa kommunfullmäktige om att kommunstyrelsen ej har överlämnat rapporten inom lagstadgad tid.

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed förutom den del som avser intäkter **från Avtal angående Gruvstadsparken Del 3 m.m.** (GP3-avtalet) mellan LKAB och Kiruna kommun. I kommunens resultaträkning per sista augusti 2019 ingår intäkter från GP3-avtalet mellan LKAB och Kiruna kommun med 664 mnkr. I delårsrapporten har samtliga intäkter redovisats per 2019-08-31, dock har inga kostnader redovisats. Enligt GP3-avtalet ska särskilda avtal upprättas avseende överlåtelse av infrastruktur, verksamhetslokaler samt mark och tomträtter. Vi kan i vår granskning inte verifiera att så har skett och har inte heller tagit del av underlag som gör att vi har möjlighet att bedöma huruvida intäkter och kostnader redovisas i rätt period. I det fall överlåtelse av tillgångar sker ska det göras en reavinstberäkning som ska medtas i den ekonomiska redovisningen i den period som denna har uppstått. Det är vår bedömning att dessa frågor behöver utredas vidare. Vi i kommunrevisionen har i samband med granskning av delårsrapporten **ej möjlighet att ge något utlåtande** kring de delar som härrör till GP3-avtalet. Vi ser en uppenbar risk att det redovisade resultatet i delårsrapporten ej ger en rättvisande bild av kommunens resultat med hänvisning till GP3-avtalet. Vi uppmanar således kommunen att nogsamt analysera GP3-avtalet samt säkerställa att nödvändiga avtal kopplade till GP3-avtalet finns upprättade som legal grund för redovisningen samt att bilägga tillräckliga underlag till de bokföringsposter som uppkommer som en följd av GP3-avtalet. Detta i syfte att säkerställa att intäkter och kostnader redovisas i rätt period och med rätt realisationsresultat. Eventuella realisationsvinster påverkar sannolikt balanskravsutredningen. Kommunrevisionen avser att inför granskning av årsredovisningen göra en fördjupad granskning avseende GP3-avtalet i syfte att säkerställa att detta är korrekt hanterat innan dess att kommunfullmäktige fastställer årsredovisningen för 2019.

Kommunfullmäktige har inte beslutat om några finansiella mål i budget 2019, i delårsrapporten sker en uppföljning gentemot de finansiella mål som beslutades i budget 2018. Vi bedömer att det prognostiserade resultatet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställde i budget 2018.

Vi kan inte bedöma, utifrån delårsrapportens återrapporering, om verksamhetens prognostiserade utfall är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmässiga målen i budget 2019.

- Granskningen av **årsredovisningen 2019 visar att** årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vidare att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. För år 2019 har beslut om verksamhetsmässiga mål beslutats först i november 2019 i policyn för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv. Dessa mål utvärderas inte i årsredovisningen för år 2019. I årsredovisningen görs istället en samlad bedömning av nämndernas måluppfyllelse och att god ekonomisk hushållning i det verksamhetsmässiga perspektivet till stor del uppnås. Vi kan, utifrån årsredovisningens återrapportering, således inte bedöma huruvida verksamhetsmålen är förenliga med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Till revisionsberättelsen har fogats en förteckning över de sakkunnigas revisionsrapporter (vilka löpande under året har delgetts fullmäktige) liksom granskningsrapporter och revisionsberättelser gällande de kommunala företagen.

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

- Förstudie hot och våld mot anställda och förtroendevalda (september, 2019)
- Granskning personal- och kompetensförsörjning inom kultur- och utbildningsnämnden (oktober, 2019)
- Uppföljande granskning av avvikelshantering och förbättringsarbete inom äldreomsorgen (oktober, 2019)
- Granskning av upphandlingsverksamheten inom kommunkoncernen (februari, 2020)
- Likvärdig skola (november, 2019)
- Bedömning av delårsrapport per augusti 2019 (november, 2019)
- Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt (mars, 2020)
- Granskning av barn- och ungdomspsykiatrins samverkan med Kiruna kommuns socialtjänst och skola (mars, 2020)
- Granskning av årsredovisning (mars, 2020)
- Granskning av E-nämnden (mars, 2020)
- Grundläggande granskning (mars, 2020)
- Granskningsrapport Tekniska verken AB (mars, 2020)
- Granskningsrapport Kiruna Kraft AB (mars, 2020)
- Granskningsrapport Kiruna Bostäder AB (mars, 2020)
- Granskningsrapport Kiruna Näringsfastigheter AB (mars, 2020)

För kännedom
Bolagsstyrelsen
Kommunstyrelsen

Till Årsstämman i
Tekniska Verken i Kiruna AB
org. nr. 556204-3439

Granskningsrapport för Tekniska Verken i Kiruna AB år 2019

Undertecknade, av kommunfullmäktige i Kiruna kommun utsedda lekmannarevisorer i Tekniska Verken i Kiruna AB, har granskat bolagets verksamhet under 2019. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionsred i kommunal verksamhet. Vi har i vårt arbete biträtts av sakkunniga från PwC.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, avtal och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och kontroll med särskilt beaktande av kommunens intresse som ägare.

Årets grundläggande granskning har inriktats på att följa upp bolagets efterlevnad av bolagsordning och ägardirektiv, bolagets interna styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning.

Under året har lekmannarevisorerna genomfört en fördjupad granskning avseende upphandling. Granskningen visar att bolagets hantering av upphandlingar inte är helt ändamålsenlig. Lekmannarevisorerna lämnar med anledning av det ett flertal rekommendationer till bolagsstyrelsen, vilka redovisas i separat revisionsrapport *Granskning av Kiruna kommunkoncerns upphandlingsverksamhet*.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Lekmannarevisorerna, Kiruna 2020-03-16

Ann-Kristin Nilsson

Sigurd Pekkari

Sören Sider

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

För kännedom
Bolagsstyrelsen
Kommunstyrelsen

Till Årsstämman i
Kiruna Kraft AB
org. nr. 556526-8371

Granskningsrapport för Kiruna Kraft AB år 2019

Undertecknade, av kommunfullmäktige i Kiruna kommun utsedda lekmannarevisorer i Kiruna Kraft AB, har granskat bolagets verksamhet under 2019. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisions sed i kommunal verksamhet. Vi har i vårt arbete biträttats av sakkunniga från PwC.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, avtal och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och kontroll med särskilt beaktande av kommunens intresse som ägare.

Årets grundläggande granskning har inriktats på att följa upp bolagets efterlevnad av bolagsordning och ägardirektiv, bolagets interna styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning.

Lekmannarevisorerna noterar vidare att det finns risk för att bolaget tilldelas en s.k. företagsbot med anledning av misstänkta miljöbrott för åren 2015-2016. I nuläget pågår en rättslig prövning av detta.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Lekmannarevisorerna, Kiruna 2020-03-16

Ann-Kristin Nilsson

Sigurd Pekkari

Sören Sider

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

För kännedom
Bolagsstyrelsen
Kommunstyrelsen

**Till Årsstämman i
Kiruna AB**
org. nr. 556531-8622

Granskningsrapport för Kirunabostäder AB år 2019

Undertecknade, av kommunfullmäktige i Kiruna kommun utsedda lekmannarevisorer i Kirunabostäder AB, har granskat bolagets verksamhet under 2019. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisions sed i kommunal verksamhet. Vi har i vårt arbete biträtts av sakkunniga från PwC.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, avtal och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och kontroll med särskilt beaktande av kommunens intresse som ägare.

Årets grundläggande granskning har inriktats på att följa upp bolagets efterlevnad av bolagsordning och ägardirektiv, bolagets interna styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning.

Under året har lekmannarevisorerna genomfört en fördjupad granskning avseende upphandling. Granskningen visar att bolagens hantering av upphandlingar inte är helt ändamålsenlig. Lekmannarevisorerna lämnar med anledning av det ett flertal rekommendationer till bolagsstyrelsen, vilka redovisas i separat revisionsrapport *Granskning av Kiruna kommunkoncerns upphandlingsverksamhet*.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till -4,2 mnkr att jämföra med budget 3,2 mnkr. Resultatet efter skatt uppgår till 46,2 mnkr, efter ett koncernbidrag om 5,2 mnkr från dotterbolaget samt att delar av ersättningsfonden nyttjats. Bolaget har haft en svag resultatutveckling och en ökande skuld de senaste åren vilket kräver att bolaget fortsatt arbetar aktivt med att öka intäkterna samt se över kostnaderna.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Lekmannarevisorerna, Kiruna 2020-03-25

Ann-Kristin Nilsson

Sigurd Pekkari

Roger Aitomäki

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

För kännedom
Bolagsstyrelsen
Kommunstyrelsen

Till Årsstämman i
Kiruna Näringsfastigheter AB
org. nr. 556796-5024

Granskningsrapport för Kiruna Näringsfastigheter AB år 2019

Undertecknade, av kommunfullmäktige i Kiruna kommun utsedda lekmannarevisorer i Kiruna Näringsfastigheter AB, har granskat bolagets verksamhet under 2019. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionsed i kommunal verksamhet. Vi har i vårt arbete biträtts av sakkunniga från PwC.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, avtal och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och kontroll med särskilt beaktande av kommunens intresse som ägare.

Årets grundläggande granskning har inriktats på att följa upp bolagets efterlevnad av bolagsordning och ägardirektiv, bolagets interna styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Lekmannarevisorerna, Kiruna 2020-03-25

Ann-Kristin Nilsson

Sigurd Pekkari

Roger Aitomäki

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

Lekmannarevisor

Granskning av årsredovisning 2019

Kiruna kommun

Projektledare Conny Erkheikki

Projektmedarbetare Erik Jansen

Innehållsförteckning

Inledning	3
lakttagelser och bedömningar	5
Bedömningar utifrån revisionsfrågor	11

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för perioden 2019-01-01 – 2019-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att resultatet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019.

Vi kan inte utifrån informationen i årsredovisningen bedöma om verksamhetens utfall är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen i budget 2019.

Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Sedan kommunstyrelsen avgivit årsredovisningen har effekterna av viruset som orsakar Covid19 blivit allt mer tydliga. Vi vill därför lyfta fram följande:

I förvaltningsberättelsen finns ingen riskanalys eller information kopplat till Corona epidemins effekter på verksamhet eller ekonomi. Vår bedömning är att epidemin kan komma att få stora effekter på såväl kommunens verksamhet som ekonomi under 2020 och framåt. Det kan bli en innebära negativa effekter i form av såväl ökade kostnader inom vissa verksamheter som lägre skatteintäkter samt förändringar i statsbidrag.

Inledning

Bakgrund

Revisorerna har enligt 12 kap. 1 § kommunallagen bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning.

Vidare ska revisorerna enligt 12 kap. 2 § kommunallagen bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas bedömningar ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i kommunen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting" från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

Iakttagelser och bedömningar

Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

Iakttagelser

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet. Den innehåller också upplysningar om viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om väsentliga personalförhållanden samt sjukfrånvaron.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och resultatet med justering för förändring av resultatutjämningsreserven.

Driftredovisning

Årsredovisningen innehåller en driftredovisning i eget avsnitt. Det framgår hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten.

Nedan visar utdrag ur kommunens driftsredovisning:

NÄMND/STYRELSE	Bokslut 2019			Budget 2019	Avvikelse mot budget
	Intäkt	Kostnad	Årets resultat		
KOMMUNFULLMÄKTIGE					
Kommunrevision	0	-1 740	-1 740	-1 770	30
KOMMUNSTYRELSE					
Stadsbyggnadsförvaltning (exkl Stadsomvandling)	45 523	-84 048	-38 525	-40 924	2 399
Kommunkontor	184 071	-531 121	-347 050	-331 864	-15 186
Varav					
- Centrala poster	36	-8 741	-8 705	-12 018	3 313
- Lapplands Kommunalförbund	2 340	-115 910	-113 571	-113 611	41
- Uppdrag Fritid	1 197	-24 595	-23 397	-22 219	-1 179
- Uppdrag Kommunala fastigheter	113 643	-182 370	-68 727	-51 767	-16 960
- Uppdrag Gatu/VA/Park	13 900	-52 400	-38 500	-37 887	-613
SUMMA KOMMUNSTYRELSE	229 594	-615 169	-385 575	-372 788	-12 787
KULTUR- OCH UTBILDNINGSNÄMND	85 866	-592 387	-506 521	-503 051	-3 470
SOCIALNÄMND	155 732	-733 996	-578 264	-568 620	-9 644
MILJÖ- OCH BYGGNÄMND	15 871	-56 660	-40 789	-41 625	836
ÖVERFÖRMYNDARNÄMND	244	-3 204	-2 959	-2 407	-552
VALNÄMND	556	-1 090	-535	-637	102
SUMMA VERKSAMHETER	487 863	-2 004 246	-1 516 383	-1 490 898	-25 485

Nämnderna går totalt med ett underskott mot budget om -25 mnkr, varav kommunstyrelsen står för 12,7 mnkr av underskottet. Större avvikelser finns också inom Socialnämnden som har ett underskott om 9,6 mnkr och Kultur- och Utbildningsnämnden som visar ett underskott om 3,5 mnkr.

Investeringsredovisning

Årsredovisningen innehåller en investeringsredovisning i eget avsnitt. Investeringsredovisningen omfattar en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2019.

God ekonomisk hushållning

I årsredovisningen för år 2019 utvärderas inte verksamhetsmål fastställda av fullmäktige. Däremot utvärderas finansiella mål som tidigare fastställts av fullmäktige. Detta med hänvisning till följande text som återfinns under avsnittet *God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning*:

“Verksamheterna har arbetat med stor tyngd på det finansiella perspektivet på grund av läget men lyckats att uppnå stor måluppfyllnad i verksamhetsmålen, exklusive kommunstyrelsen. Det som hänt första halvåret är att Kommunen har ny politisk ledning efter valet. Det är centerpartiet, sjukvårdspartiet, moderaterna och kristdemokraterna som gått ihop i en allians, det tog en tid in på det nya året innan en ny kommunledning var konstruerad och det gemensamma viljeriktningsskildringen var på plats. Viljeriktning är att de gamla målen inte ska gälla för detta år utan istället kommunledningen gemensamma viljeriktning. Dokumentet ”Allians i samverkan” är det gemensamt politiskt dokument som visar den ambitionsnivån kommunledningen vill ha där prioriterade områdena framkommer. Det primära och övergripande målet är att Kiruna ska vara en kommun där människor vill bo och dit människor vill flytta. Nämnderna har därför brutit ned mål utifrån viljeriktningen.”

lakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål	Utfall 2019 enligt årsredovisningen	Måluppfyllelse
Resultatet ska uppgå till minst två procent av skatter och statsbidrag	+3,4 % för året	Uppfyllt
Intäkter från försäljning av mark och marktillgångar skall i huvudsak användas till köp av ny mark och byggande av nya bostäder i Kiruna.	5 mnkr är reavinst för kommunen och markerats upp i eget kapital för framtida användning.	Uppfyllt
Investeringar ska i normalfallet finansieras genom internt tillförda medel. Upplåning ska endast ske till större investeringsprojekt.	Av en total investeringsvolym/utfall för kommunen på 543 mnkr ligger självfinansieringen på 231 mnkr.	Uppfyllt
På sikt ska tillräckliga resurser avsättas till underhåll inom uppdrag kommunala fastigheter så att fastigheter, byggnader och fastighetstillbehör inte skadas eller förstörs på grund av eftersatt underhåll.		Uppfyllt
Årliga avsättningar och/eller förtida inlösen av ITP (intjänad tjänstepension) skall göras, när ekonomin tillåter, för att minska pensionskulden och framtida pensionsutbetalningar.	.	Uppfyllt

Kiruna kommun har beslutat att stora delar av centrala Kiruna skall omlokaliseras på grund av LKAB:s gruvdrift. För att klara denna stadsomvandling krävs det att erforderlig finansiering finns. Redovisning av detta ska ske både i resultaträkningen och som egen "därav"-rad under eget kapital i balansräkningen. Finansieringen ska ske genom de utbetalningar av ersättningar som följer av redan tecknade, och kommande, civilrättsliga avtal mellan Kiruna kommun och LKAB.		Uppfyllt
Erhållna ersättningar ska oavkortat användas för stadsomvandlingsrelaterade kostnader	.	Uppfyllt
Det ansamlade stadsomvandlingskapitalet skall aldrig vara negativt, det vill säga att de redovisade kostnaderna ej får överstiga redovisade intäkter	Målet är uppnått då de redovisade kostnaderna ej överstiger de redovisade ackumulerade intäkterna.	Uppfyllt
Som en följd av utbetalda skadeersättningar för stadsomvandlingen kan kommunen vi få stora variationer i årets redovisade resultat. I resultaträkningen ska kommunens ordinarie verksamhet följas upp separerad från stadsomvandlingen och därmed får kommunen och stadsomvandlingen egna "resultat". Om den ordinarie verksamhetens redovisade resultat är negativt ska åtgärdsplan upprättas och det negativa resultatet återställas till det egna kapitalet inom tre år. Med kommunens ordinarie verksamhet menas samtliga verksamheter som finansieras med skattemedel där även finansverksamheten ingår.	Målet är uppnått. Verksamheterna går med underskott om -25,5 mnkr men finanserna går med överskott om 56,7 mnkr vilket ger ett positivt resultat om 53,6 mnkr för kommunen totalt inklusive överskottsmålet på 22,5 mnkr..	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen under avsnittet *Sammantagen bedömning av god ekonomisk hushållning* skrivs att "Verksamheterna har arbetat med stor tyngd på det finansiella perspektivet på grund av läget men lyckats att uppnå stor måluppfyllnad i verksamhetsmålen, exklusive kommunstyrelsen." Då de verksamhetsmål som styrelsen och nämnderna arbetat mot inte varit fastställda av fullmäktige bör här beaktas att den måluppfyllnad avseende verksamhetsmålen som beskrivs alltså inte är en utvärdering av mål som fastställts av kommunfullmäktige.

Samlad bedömning för god ekonomisk hushållning

Vidare anges i årsredovisningen att "Vid en samlad bedömning har Kiruna kommun en godtagbar god ekonomisk hushållning." Så som framgår ovan har Kiruna kommun för 2019 haft en god uppfyllnad av de finansiella mål som fullmäktige fastställt. Eftersom verksamhetsmålen inte är fastställda på fullmäktigenivå saknas därigenom perspektivet verksamhet i utvärderingen när bedömningen görs gällande kommunens ekonomiska hushållning.

Bedömning

Vi bedömer att utfallet är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi kan ej bedöma detta då det saknas redogörelse av verksamhetsmål som fullmäktige beslutat om samt utvärdering av dessa.

Vi kan inte bedöma, utifrån årsredovisningens återrapportering, huruvida verksamhetsmålen är förenliga med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Detta då det saknas en redogörelse av verksamhetsmål som beslutats av fullmäktige.

Styrelsen lämnar förvisso en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2019. Vi vill dock särskilt uppmärksamma att denna bedömning lämnas samtidigt som de verksamhetsmässiga målen inte utvärderas i årsredovisningen för 2019.

Rättvisande räkenskaper

lakttagelser

Resultaträkning

I kommunens resultaträkning per sista augusti 2019 ingick intäkter från AVTAL angående Gruvstadsparken Del 3 m.m. mellan LKAB och Kiruna kommun med 664 mnkr (GP3-avtalet). Vid tidpunkten för avgivande av granskningsrapporten avseende delårsbokslutet behandlades detta i rapporten som ett befarat fel. Senare framkom att avtalet är överklagat och därför inte har vunnit laga kraft. I årsredovisningen har dessa intäkter ej tagits upp då ärendet inte avgjorts rättsligt än, vilket är helt korrekt hanterat.

Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR och omfattar erforderliga noter.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt LKBR och omfattar erforderliga noter.

Justeringar har gjorts av ingående balanser till följd av övergången till Lag om kommunal bokföring och redovisning.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar erforderliga noter. Kassaflödesanalysen överensstämmer med övriga delar av årsredovisningen.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar erforderliga noter. Jämförelse har gjorts med närmast föregående räkenskapsår. Uppställningen följer redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s R16 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Redovisningsprinciper

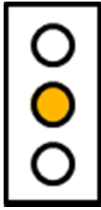

Upplysning om tillämpade redovisningsprinciper lämnas i eget avsnitt i årsredovisningen.

Upplysning lämnas inte om eventuella avvikelser från de grundläggande redovisningsprinciperna. Detta är formulerat: "Kommunen tillämpar i allt väsentligt den kommunala redovisningslagen och de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning."

Bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Upplysning om tillämpade redovisningsprinciper och eventuell avvikelse från dessa bör förtydligas.

Bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar	
Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?	Uppfyllt	
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?		
<i>Finansiella mål</i>	Uppfyllt Kommunen uppfyller samtliga av fullmäktige beslutade verksamhetsmål.	
<i>Verksamhetsmål</i>	Ej bedömt Vi kan ej bedöma detta då det saknas redogörelse av verksamhetsmål som fullmäktige beslutat om samt utvärdering av dessa.	
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	Uppfyllt	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att

- säkerställa att det i budgeten framgår vilka finansiella och verksamhetsmässiga målen som beslutats av fullmäktige
- säkerställa att de av fullmäktige fastställda finansiella och verksamhetsmässiga målen tydligt utvärderas
- säkerställa att bedömningen gällande sammantagen god ekonomisk hushållning underbyggs av att såväl finansiella- som verksamhetsmål antagna av fullmäktige utvärderas

2020-03-25

Kristian Damlin
Uppdragsledare

Conny Erkheikki
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Kiruna kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplanen. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.